

7.6.2022

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Tanács és a Bizottság nyilatkozatait követően

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) bekezdése alapján

a jogállamiságról és a lengyel nemzeti helyreállítási terv lehetséges jóváhagyásáról (Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz) (2022/2703(RSP))

Róza Thun und Hohenstein, Moritz Körner, Ramona Strugariu, Michal Šimečka, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Jan-Christoph Oetjen
a Renew képviselőcsoport nevében

B9-0323/2022

Az Európai Parlament állásfoglalása a jogállamiságról és a lengyel nemzeti helyreállítási terv lehetséges jóváhagyásáról (Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz) (2022/2703(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkére és 7. cikkének (1) bekezdésére,
- tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára,
- tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (RRF rendelet)¹,
- tekintettel a Bizottság 2017. december 20-i, az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése alapján a lengyelországi jogállamiságról szóló, indokolással ellátott javaslatára: a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslat (COM(2017)0835),
- tekintettel a lengyelországi helyzetre vonatkozóan az EUSZ 7. cikke (1) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági határozatról szóló, 2018. március 1-i állásfoglalására²,
- Tekintettel a Lengyelország 2022. évi nemzeti reformprogramjáról és Lengyelország 2022. évi konvergenciaprogramjáról szóló tanácsi véleményről szóló tanácsi ajánlásra irányuló 2022. május 23-i bizottsági ajánlásra (COM(2022)0622),
- tekintettel a jogállamiság Lengyel Köztársaság általi súlyos megsértése egyértelmű veszélyének megállapításáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról szóló, 2020. szeptember 17-i állásfoglalására³,
- tekintettel a Lengyelországban a tömegtájékoztatás szabadságáról és a jogállamiság helyzetének további romlásáról szóló, 2021. szeptember 16-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel a lengyel és nemzetközi civil társadalmi szervezetek által a Bizottsághoz intézett, a lengyel Nemzeti Igazságszolgáltatási Tanáccsal kapcsolatos, 2022. június 7-i nyílt levélre,
- tekintettel a lengyelországi jogállamisági válságról és az uniós jog elsőbbségéről szóló, 2021. október 10-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése alapján Lengyelországgal és

¹ HL L 57., 2021.2.18., 17. o.

² HL C 129., 2019.4.5., 13. o.

³ HL C 385., 2021.9.22., 317. o.

⁴ HL C 117., 2022.3.11., 151. o.

⁵ HL C 184., 2022.5.5., 154. o.

Magyarországgal kapcsolatban folyamatban lévő meghallgatásokról szóló, 2022. május 5-i állásfoglalására⁶,

- tekintettel az Európai Unió Bírósága (EUB), valamint az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatára,
 - tekintettel a Lengyelország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló tanácsi végrehajtási határozatra irányuló bizottsági javaslatra (COM(2022)0268),
 - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a Lengyelország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló tanácsi végrehajtási határozatra irányuló bizottsági javaslatról a jelentések szerint nem született egyhangú döntés, hiszen néhányan ellene szavaztak és számos biztos különvéleményt fogalmazott meg;
- B. mivel a 2021. októberi plenáris ülésen Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke három kritériumot vázolt fel a lengyel helyreállítási és rezilienciaépítési terv jóváhagyására vonatkozóan: a legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának felszámolása; a bírákra vonatkozó fegyelmi eljárások reformja; valamint a fegyelmi tanács által felfüggesztett bírák visszahelyezése;
- C. mivel a Parlament már többször felszólította a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tartózkodjanak Lengyelország helyreállítási és rezilienciaépítési tervezetének jóváhagyásától mindaddig, amíg a lengyel kormány nem hajtja végre teljes mértékben és megfelelően az EUB és a nemzetközi bíróságok ítéleteit, és gondoskodjanak arról, hogy a terv értékelése garantálja a vonatkozó országspecifikus ajánlások betartását, különös tekintettel az igazságszolgáltatás függetlenségének biztosítására;
- D. mivel Lengyelországban az igazságszolgáltatás terén még folyamatban vannak a reformok, és a közelmúltbeli törvényjavaslatok és a megvitatás alatt álló javaslatok nem kezelték hatékonyan az igazságszolgáltatási szervek függetlenségével és a fegyelmi eljárásokkal kapcsolatos valamennyi aggályt; mivel számos bíró még mindig fegyelmi eljárás alatt áll és/vagy nem került visszahelyezésre;
- E. mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szemben szóló rendelet 19. cikke egyértelműen meghatározza a Bizottság 11 kritériumát annak értékelésére, hogy az érintett tagállam által javasolt intézkedések várhatóan megelőzik, felderítik és korrigálják-e a korrupciót, a csalásokat és az összeférhetetlenséget a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében biztosított források felhasználása során;
- F. mivel a 2022. évi európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban⁷ a Bizottság kijelentette, hogy az igazságszolgáltatási rendszer függetlensége, hatékonysága és minősége e tekintetben alapvető elemek, és hogy Lengyelországban romlott a jogállamiság helyzete, és az igazságszolgáltatás függetlensége továbbra is komoly

⁶ Elfogadott szövegek, P9_TA(2022)0204.

⁷ https://ec.europa.eu/info/system/files/2022-european-semester-csr-poland_en.pdf

aggodalomra ad okot, amit az EUB és az Emberi Jogok Európai Bírósága több ítéletében is megállapított;

- G. mivel a 2022. évi európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban a Bizottság azt ajánlotta, hogy Lengyelország 2022-ben és 2023-ban tegyen intézkedéseket többek között a beruházási környezet javítása érdekében, különösen az igazságszolgáltatás függetlenségének megőrzése, a hatékony nyilvános konzultációk biztosítása és a szociális partnerek szakpolitikai döntéshozatali folyamatba való bevonása révén;
- H. mivel a lengyel szenátus módosításokat javasolt a fegyelmi tanácsot egy új testülettel felváltó törvényjavaslathoz, amely megsemmisítené a fegyelmi tanács határozatait, és lehetővé tenné az elbocsátott bírák számára, hogy visszatérjenek korábbi feladatkörükbe;
- I. mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet 13. cikkének (1) bekezdésével összhangban egyetlen 2021. december 31. után elfogadott terv sem jogosult előfinanszírozásra;
 - 1. határozottan elítéli, hogy a Bizottság az EUSZ 2. cikkében foglalt értékek – többek között a jogállamiság és az igazságszolgáltatás függetlensége – jelenlegi és folyamatos megsértése ellenére jóváhagyta Lengyelország helyreállítási és rezilienciaépítési tervét; megismétli, hogy az említett jogsértések fennállását számos bírósági ítélet, európai parlamenti állásfoglalás, más uniós intézmények értékelései – többek között az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti, folyamatban lévő eljárás – és nemzetközi szervezetek megfelelően dokumentálták; hangsúlyozza, hogy az EUB ítéleteinek feltétel nélküli betartása és az uniós jog elsőbbségének elismerése nem képezheti alku tárgyát;
 - 2. ragaszkodik ahhoz, hogy a Tanács végezze el a Lengyelország Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében kidolgozott nemzeti tervére vonatkozó bizottsági értékelés szigorú és alapos elemzését, és többek között elvárja, hogy teljesüljön a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz Lengyelországnak történő folyósításának három feltétele, amint azt a Bizottság elnöke 2021 októberében említette;
 - 3. határozottan sürgeti a Tanácsot, hogy ne hagyja jóvá Lengyelország nemzeti tervét a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében mindaddig, amíg az nem felel meg teljes mértékben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szülő rendelet követelményeinek és különösen az Unió pénzügyi érdekeinek az összeférhetetlenséggel és csalással szembeni védelméről szóló 22. cikkének, valamint az európai szemeszter valamennyi, a jogállamiság területére vonatkozó országspecifikus ajánlásának, és amíg nem hajtják végre az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának összes vonatkozó ítéletét;
 - 4. komoly aggodalmának ad hangot a Bizottság és a lengyel hatóságok által megtárgyalt „mérőkövek” bevezetése miatt, amelyek nem foglalkoznak a lengyel igazságszolgáltatás erodált pártatlanságával és függetlenségével kapcsolatos valamennyi problémával; e tekintetben hangsúlyozza az illegitim alkotmánybírósággal és az illegitim nemzeti igazságszolgáltatási tanáccsal kapcsolatos vitás kérdéseket, amelyek súlyosan aláássák a lengyel igazságszolgáltatás pártatlanságát és függetlenségét, és komoly kihívást jelentenek az EU jogrendje számára, de amelyekkel a „mérőkövek” nem foglalkoznak;

5. elfogadhatatlannak tartja, hogy a Bizottság és a lengyel hatóságok közötti tárgyalások nem voltak átláthatóak, és hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végső soron finanszírozó adófizetők által megválasztott európai parlamenti képviselők nem értek hozzá a megállapodáshoz annak aláírása és jóváhagyása előtt;
6. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az egyik „mérőkövető” az, hogy az illegitim fegyelmi tanács által a bírák mentelmi jogának felfüggesztésével kapcsolatban hozott határozatok felülvizsgálati eljárás tárgyát képezhetik, amely akár 15 hónapig is eltarthat, míg az EUB 2021. július 14-i ideiglenes végzésében kimondta, hogy a lengyel hatóságoknak azonnali hatállyal fel kell függeszteniük ezeket a határozatokat, és ideiglenesen vissza kell helyezniük a bírákat mindaddig, amíg az új tanács – az EUB értelmezésének teljes mértékben megfelelő új joggalappal – minden esetben határozatot nem hoz az állandó visszahelyezésről; felszólítja a lengyel hatóságokat annak biztosítására, hogy a fegyelmi tanácsba jogellenesen kinevezett bírók ne kaphassanak helyet az új tanácsban, hogy garantálva legyen annak teljes függetlensége;
7. aggodalmát fejezi ki továbbá a „mérőkövetők” végrehajtása tekintetében érvényesülő mozgástér miatt; hangsúlyozza, hogy minden kritériumnak teljes mértékben összhangban kell lennie az igazságszolgáltatás függetlenségére vonatkozóan az EUB értelmezése szerint az uniós jogban meghatározott követelményekkel; felhívja a Bizottságot, hogy a fennmaradó tervek értékelésekor gondosan alkalmazza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz szabályait, és nevezzen ki egy független választottbíró, például a Velencei Bizottságot, hogy elemezze és értékelje, hogy a megállapodásban meghatározott kritériumok ténylegesen teljesültek-e;
8. ragaszkodik ahhoz, hogy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmével, egy megfelelő nyomkövetési rendszer létrehozásával, az igazságszolgáltatás függetlenségével, valamint a csalás, az összeférhetetlenség és a korrupció megelőzésével és felderítésével és az ellenük való küzdelemmel kapcsolatos mérőkövetőket és célokat már az első kifizetési kérelem benyújtása előtt teljesítsék;
9. sürgeti a Bizottságot, hogy tartózkodjon a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében Lengyelországnak történő kifizetésektől mindaddig, amíg a lengyel kormány és hatóságok teljes mértékben és visszafordíthatatlanul végre nem hajtják az EUB valamennyi ítéletét, azonnali hatállyal vissza nem helyezik az elbocsátott bírakat, és el nem ismerik az uniós jog elsőbbségét; hangsúlyozza, hogy abban az esetben, ha a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében Lengyelországnak teljesített kifizetéseket azelőtt folyósítják, hogy valamennyi kritérium maradéktalanul teljesülne, a Parlament minden rendelkezésére álló jogi, politikai és intézményi eszközt igénybe fog venni a Bizottság elszámoltatására;
10. kiemeli, hogy a jogállamiságnak és az EUSZ 2. cikkének való megfelelés előfeltétele az alaphoz való hozzáférésnek, hogy a jogállamisági feltételrendszer teljes mértékben alkalmazandó a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre, és hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nem finanszírozhatók olyan intézkedések, amelyek ellentétesek az EUSZ 2. cikkében rögzített uniós értékekkel; sürgeti a Bizottságot, hogy nagyon körültekintően kövesse nyomon a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása során az EU pénzügyi érdekeit érintő kockázatokat, valamint a jogállamiság elveinek tényleges vagy potenciális megsértését, és tegyen azonnali

intézkedéseket, ha az EU pénzügyi érdekeit sérelem érheti; felhívja ezért a Bizottságot, hogy a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelettel⁸ összhangban legyen különösen szigorú a tagállamokkal szemben annak biztosítása során, hogy tiszteletben tartsák az Unió pénzügyi érdekeinek az említett rendelet 22. cikkében foglalt védelmét;

11. emlékeztet továbbá, hogy a jogállamiság tiszteletben tartását és az uniós forrásokkal való hatékony és eredményes pénzgazdálkodást a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljes életciklusa alatt folyamatosan értékelni kell, és hogy a mérföldkövek és célok, valamint a kapcsolódó kifizetések kielégítő teljesítése feltételezi, hogy a már kielégítően teljesített mérföldkövekhez és célokhoz kapcsolódó intézkedéseket nem vonták vissza; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak tartózkodnia kell a finanszírozás folyósításától, és adott esetben vissza kell fizettetnie a pénzeszközöket, amennyiben ezek a feltételek már nem teljesülnek;
12. emlékeztet, hogy a Bizottságnak a Szerződések őreként minden rendelkezésére álló eszközt fel kell használnia az EUSZ 2. cikkében rögzített értékeknek való megfelelés biztosítása érdekében;
13. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2020/2092 rendelete (2020. december 16.) az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről. HL L 433I., 2020.12.22., 1. o.